Impact Factor : 1.883 Peer-Reviewed Journal ISSN : 2278 – 5639
Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal (GOEIIRJ)
{Bi-Monthly} Volume – IV, Issue – II August 2015

प्रभावी शि ा : ु ा व भुमि ा

डॉ. मनिषा श्रीराम चौधरी
सहाय्य प्राध्याप ,
एम.एड. विभा ा,
शि ा ाशास्त्र महाविद्यालय, नाशि .

देशातील शि ा ा पद्धती प्रभावीप ो राबवयाची असेल तर ही पद्धती राबवि ारे घट प्रभावी असले पाहिजे देशाच्या वि ासाची ाती ही त्या देशाच्या शि ा ाच्या ातीवर अवलंबून असते. शि ा ाची ाती ेवळ शि ा वाढवू श तात. शि ा ंनी विद्यार्थी हा आदर्श ना ारी सा होईल, यादृष्टीने जा ीवर्पूव प्रयत्न र ो ारजेचे आहे. देशातील शि ा शि ा ाच्या प्रि ये डे युजीसी, नॅ सार या संस्थांनी अधि बार ाईने ल ा दे ो ामप्राप्त आहे.

शि ा ां डे ा ालीलल ौशल्यांनी, वैशिष्ठ्यांनी परिपू ा हो यासाठी शि ा शि ा ा प्रि येने ल ा दे ो ारजेचे आहे.

१. त्या ा (Devotion)
२. भ्रष्टाचाराला थारा नस ाारा (Non-Corrupted)
३. उत्तमशील (Well Character)
४. सहनशील (Patience)

१) त्या ा :

शि ा ा ोत्राला पू ापि ो वाहून घे ारे शि ा शि ा ा ोत्रात अपेि ात आहे. आपले विद्यार्थी त्यांचे परिपू ा आ लन हो यासाठी शि ा ंनी जा ीवपूर्व नवनवीन अध्यापन पद्धती, तंत्रे यांचा अवलंब र ो ारजेचे आहे. शि ा ंनी जे अध्यापन रावयाचे आहे. त्या अध्यापनाचे पूर्वनिर्धारित उद्दिष्ट विद्यार्थ्यांना साध्य हो ो ारजेचे आहे. शि ा ंनी जे अध्यापन रावयाचे आहे त्या अध्यापनाचे पूर्वनिर्धारित उद्दिष्टे विद्यार्थ्यांना साध्य हो ो ारजेचे आहे.

२) भ्रष्टाचाराला थारा नस ाारा :

शि ा ंनी विचाराने सुद्धा भ्रष्टाचारी असता ामा नये. आपले ाम प्रामा ि ा प ो र ो ारजेचे आहे.

३) उत्तम शील :

चारित्र्यवान शि ा अस ो ारजेचे आहे. हर्बाट यांच्या मते "शि ा ा म्ह ाजे उत्तम शीलसंवर्धन" चारित्र्यवान शि ा विद्यार्थ्यांवर उत्ृ ष्ठ संस् ार रू श तात.

४) सहनशील :

चां ाला शि ा हा नेहमी विद्यार्थ्यांच्या भावना व विचार समजून घेतो. विद्यार्थ्यांचे विचार, अपे ाा ल ाात घेऊन अध्यापनाचे ार्य रीत असतो.

Impact Factor : 1.883 Peer-Reviewed Journal ISSN : 2278 – 5639
Global Online Electronic International Interdisciplinary Research Journal (GOEIIRJ)
{Bi-Monthly} Volume – IV, Issue – II August 2015

उपरोक्त ु ाशिवाय शि ा ा डे पुढील ु ा अस े आवश्य आहे.

१) **नियोजन :**

चां ाल्या व प्रभावी शि ा ंच्या अं ी उत् ष्ट नियोजन रता ये े हे ौशल्य अस े अनिवार्य आहे. उत् ष्ठ नियोजन र्ता शि ा असला पाहिजे अध्यापनपूर्व नियोजन व अध्यापनाच्या वेळी नियोजन यांत चां ाल शि ा सहसंबंध साधत असतात.

२) **संघटन :**

चां ाल्या शि ा ंच्या अं ी उत् ष्ठ ौशल्य अस े मप्राप्त आहे. A teacher should be well organizer

३) **दि दर्श :**

चां ाला शि ा /शि ा ा विद्यार्थ्यांपुढे नेहमी उत् ष्ट दि दर्श म्ह ून आला पाहिजे. विद्यार्थ्यांनी वे ावे ाळी ौशल्ये आत्मसात र यासाठी शि ा ंनी दि दर्श ंची भूमि ा यौ य रितीने बजाव े ारजेचे आहे.

४) **सह ार्य प्रवृत्ती :**

चां ाले शि ा विद्यार्थ्यांना नेहमी अध्ययन अध्यापन प्रि येत सह ार्य रतात. विद्यार्थ्यांच्या अडच ी वेळोवेळी सोडवि यासाठी शि ा ंनी नेहमी तत्पर असावयास हवे.

आ ृतीद्वारे शि ा ंचे ु ा पुढीलप्रमा े दा ाविता येतील.

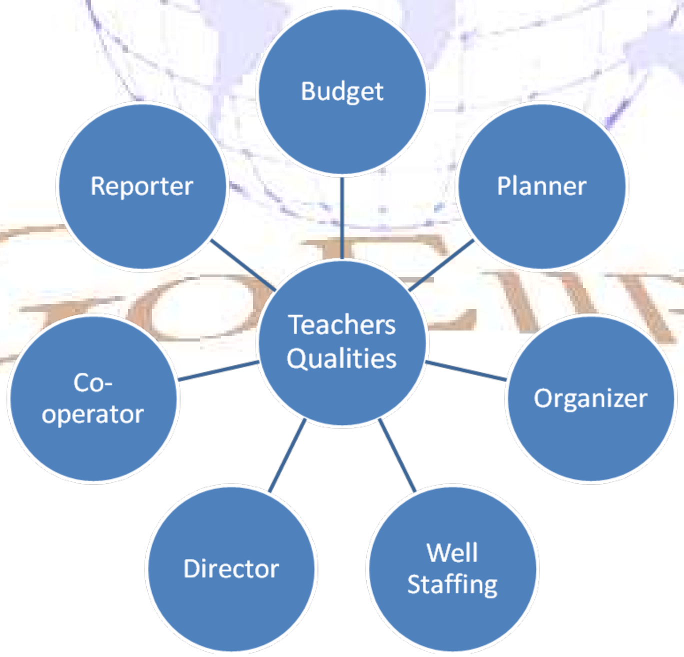

थोडक्यात, शि ा ंनी हे ल ाात ठेवावे ी, Well Learning is totally dependent on well teaching उत् ष्ट अध्ययन, उत् ष्ठ अध्यापनावर अवलंबून असते. शि ा ंनी सतत स्वत:चे ज्ञान up to date ठेवून या ज्ञानधिष्ठित समाजात (Knowledge Society) विद्यार्थ्यांना यौ य मा ादर्शन रुन ाऱ्या अर्थाने विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा वि ास र े अपेि ात आहे.